

Operativní zpravodajství.

Máme téměř úplný nedostatek děl, která by čtenáře seznamovala se v š e o b e c n ý m s y s t é m e m z p r a v o d a j s t v í. Všimneme si proto podrobněji knihy*), která o tomto předmětu vydána byla nedávno v sovětské armádě.

Dílo bylo napsáno pracovníkem rudé válečné školy jako práce disertační na hodnost učitele na vyšších vojenských školách. Kniha je určena pro posluchače III. (nejvyššího) ročníku válečné školy a pro vyšší velitele armády.

Mimochodem podotýkám, že v staré válečné škole (válečná akademie generálního štábu) začalo se přednášet zvláště o zpravodajství teprve v posledním období světové války, při čemž nauka o zpravodajství byla součástí nauky o službě generálního štábu; jak je patrné, přednáší se nyní i v rudé akademii.

Kniha, podávajíc ve zhuštěném, ale dostatečně úplném výkladu charakteristiku prostředků zpravodajství v míru a ve válce, mobilisaci zpravodajské služby, organizaci zpravodajství a j., věnuje hlavní pozornost zpravodajství ve válce.

Jsouc psána bez přílišné specifičnosti, kterou pozorujeme u mnohých prací rudých vojenských autorů, zvláště mladých, má kniha pro široké kruhy vojenského čtenářstva skutečný význam, třebaže nepodává nic nového ve zvláštностech zpravodajské služby.

Všimněme si hlavních věcí, obsažených v jednotlivých hlavách knihy.

Ú v o d. Autor správně považuje zpravodajskou službu za „neoddělitelnou součást racionelně prováděné přípravy k válce, a za války za jeden ze základních prvků úspěchu bojových operací“.

Soustavné a důkladné studium vojenské síly cizích států v míru dává kromě údajů potřebných pro naše operační plány též možnost využití kladných stránek cizích armád a chrání před opakováním cizích chyb.

*) S. M. Bělickij: Moskva—Leningrad 1929. Vyd. Státní vydavatelství. Kniha vydána pod titulem válečné školy a schválena štábem rudé armády.

Zpravodajská služba v míru má podstatný vliv jak na přípravu vojska k válce, tak i na zpracování válečných plánů.

Jsme-li náležitě obeznámeni s nepřátelskou situací ve válce, zmenšujeme tím své ztráty, zajišťujeme pravidelný rozvoj našich operací a získáváme pro své záměry jistou operační volnost.

Autor zdůrazňuje i to, že zkušenost z dějin ukazuje, že zanedbání zpravodajství platilo se často mnohým neúspěchem...

Ježto je zpravodajská služba velmi obtížná, snažíc se vždy zjistiti to, co si nepřítel zvláště přeje před námi skryti, musí, chce-li dosíci úspěchu, býti aktivní; touto aktivitou musí býti prochnuti všichni zpravodajští pracovníci.

Autor zdůrazňuje správně i charakteristickou zvláštnost zpravodajské služby, záležející v tom, že naše zprávy nemohou býti nikdy docela úplné a dokonalé a jsou vždy jen na určitém stupni vývoje vědomostí; v míru soustavné zprávy o cizích státech hromadí se postupně úpornou prací mnohých let, z čehož plyne nutnost velké stability příslušných pracovníků.

Za nebezpečnou stránku v ocenění a využití zpráv považuje autor správně nedocenění nebo přecenění zpráv.

Velitelé musí chápati, že za války i výborně organizované zpravodajství není s to dáti o nepříteli všecko a že bývá nutné rozhodnouti se i při nedostatečných zprávách, jež nutno doplniti správným oceněním situace, v kterémž ocenění bude zahrnuto i jisté množství hypotheses.

Nicméně nelze pochybovati o tom, že náležité znalosti o protivníku silně povzbuzují ducha a odhodlanost našich vojsk. Čím dále, tím většímu obeznamování s protivníkem napomáhají stále se vyvíjející a zdokonalující technické prostředky zpravodajství, tolik předhivnější minulé doby.

Zpravodajství od počátku světové války prošlo vývojem v oboru: 1. prostředků, 2. taktiky zpravodajské a 3. organizace zpravodajské služby.

Prostředky vzrostly a stále se technicky zdokonalují. V budoucnosti lze zahlednouti i další možnosti ve využití letectva, radia, optiky; konečně může moderní zpravodajství využití i přenosu obrazů na dálku.

V oboru taktiky zpravodajské, na kterou se před světovou válkou tak málo myslelo (a málo o ní psalo), objevují se stále nové a nové úlohy, vyžadující ještě zpracování a vyjasnění; sem možno zařaditi společnou zpravodajskou činnost letectva s jezdecktvem, jezdeckta s agenturou; přidejme i otázky zpravodajské činnosti mechanisováním oddílů, operace „smíšených“ přezvědných oddílů a j.

Po stránce organizace i činnosti všechny armády zúčastněné ve světové válce vstoupily do ní s velmi omezenými zpravodajskými orgány, jen u nejvyšších štábů; postupné rozšiřování zpravodajských instancí, jež došly až k plukům, dělo se teprve za samé války.

Úvod svůj končí autor poukazem na nutnost pečlivého propracování celého zpravodajského systému již v míru a varuje před mírovým umenšením zájmu o zpravodajství, což se pozoruje dosti často.

Hlava 1. Zpravodajství v míru.

Zpravodajství v míru studuje cizí státy, věnujíc hlavní pozornost státům a armádám, které by se někdy mohly státi našimi protivníky.

Velký význam pro válku nejen čistě vojenských činitelů, ale i činitelů politických, hospodářských a j. vede k tomu, aby zpravodajství prováděly nejen generální štáby, ale i velká řada zainteresovaných ministerstev a organizací.

Vzhledem k tomu, že v dnešních dobách lze v otázkách přípravy k válce velmi těžko stanovit nějaké ostré hranice mezi zprávami čistě vojenského a čistě civilního rázu, musí mít veškerá zpravodajská činnost s p o l e č n ý i d e o v ý s m ě r, při čemž vojenský zpravodajský orgán musí navzájem kontrolovat **všechny** zprávy a široce jich využívat.

Zde přistupuje autor k velmi důležité a zároveň bolavé otázce, která vždycky působí mnoho nesnází, to jest k otázce, je-li třeba ideového a jednotného vedení veškeré zpravodajské služby v daném státu nějakým s p o l e č n ý m, j e d i n ý m orgánem, který autor nazývá „nejvyšším zpravodajským“ orgánem.

Zdůrazňuje důležitost vyřešení této otázky pro každý stát, vyslovuje autor mínění, že utvoření takového orgánu v SSSR., kde je jednotná politika, bylo by sotva nutné, ale za to bylo by účelnější v státech „kapitalistických“, kde vnitřní hospodářské a politické nesrovnalosti jsou s to úplně znemožnit decentralisovaná opatření.

Považuji za vhodné poznamenati, že podle mnohých příznaků právě v SSSR. bylo dosaženo silné centralisace, alespoň v oblasti tajné agentury, a to v organizaci OGPU*).

Studium cizích států dělí autor na tyto obvykle všude uznávané obory: 1. vojensko-zeměpisný, 2. vojensko-hospodářský, 3. vojensko-politický a 4. vojensko-operační (čistě vojenský).

Mimochodem zmiňuje se autor o tom, aby zprávy zpracované v ústředním vojenském orgánu pronikaly co nejhojněji mezi vojsko, neboť „čím lépe budou vojska obeznámena s protivníkem, tím budou sebevědomější za války. Vítězí vždycky ne silnější, nýbrž ten, kdo má lepší zprávy...“

Soudíme-li podle sovětské literatury, věnuje rudé velení studiu cizích států a zvláště sousedů — možných nepřátel — velmi vážnou pozornost; kromě soustavných statí a článků ve vojenských časopisech a novinách, kromě vydání spousty překladů a brožur organizují se v sovětské armádě i dvoustranná cvičení, při kterých jedna strana pracuje ve složení a s taktikou některého z možných nepřátel. Hlava končí poukazem na to, že „žádný obor vojenství nevyžaduje tak těsného spojení mezi prací mírovou a válečnou jako právě služba zpravodajská. Organizační struktura a metody pracovní musí zajišťovati hladký přechod z míru na válku“.

Hlava 2. Zpravodajská služba za války.

Autor je si — a to právem — vědom obtíží přechodu z mírové práce na práci válečnou, jakož i možnosti velmi škodlivého přerušování práce v nejvážnější chvíli, a proto radí, aby se v případě nějakých vážných komplikací, hrožících válkou, provedla m o b i l i s a c e z p r a v o d a j s k é s l u ž b y již za politického napětí, ještě před všeobecnou mobilisací.

Autor soudí, že věc je tak důležitá, že stojí za to, abychom raději někdy provedli mobilisaci zpravodajství, i kdyby byl poplach p l a n ý. Podle soudu autorova záleží mobilisace zpravodajské služby v tomto:

*) „Spojená státní politická správa“ (bývalá Čeka).

1. všechny zpravodajské orgány uvedou se na válečný počet,
2. agenturní síť se zkontrolují a zesílí,
3. letectvo a jezdecktvo se přesune blíže k ohroženým hranicím,
4. obrana hranic se zesílí a učiní se všechna ochranná zpravodajská opatření,

5. velitelům a vojákům se oznámí poslední zpravodajské novinky. „Veškeré opatření pro mobilisaci zpravodajství musí se vykonati podle předem vypracovaného plánu, který je součástí válečného plánu“.

Podrobný a všestranně propracovaný plán mobilisace zpravodajství je naprosto nezbytný, neboť je nejvyšší důležitě zahájit válku s výborně sestaveným zpravodajským aparátem.

Všechna první zpravodajská opatření budou centralisována u zpravodajského orgánu vrchního velitelství a částečně i ve štábech pohraničních vojenských okruhů, ježto štáby vyšších jednotek a štáby vojsk v té době teprve mobilisují a se soustřeďují.

První zpravodajská práce připadne agentuře, letectvu a jezdecktvu, při čemž je nejvyšší důležitá těsná spolupráce mezi všemi těmito prostředky, řízená z ústředí.

První úkoly těchto orgánů musí býti v hlavních rysech určeny již v míru. Zprávy agentů budou pomáhati letectvu; zprávy od letectva, doplněné agenturou, pomohou správně disponovati jezdecktvem k účelům zpravodajským.

Jakmile to jen bude možné, zahájí svou zpravodajskou činnost i vojska, která se dříve než ostatní soustředila u hranic. Je velmi důležité, aby se zpravodajská činnost těchto vojsk konala nejen s hlediska jejich místních zájmů, ale i s hlediska zájmů vyššího velitelství.

Základní úlohou všech zpravodajských opatření za mobilisace a soustřeďování jest, aby vyjasnila, do jaké míry naše zprávy mírové o mobilisaci, soustřeďování a nástupu nepřátelském souhlasí se skutečností. Rychlé získání zpráv o objevených změnách je nejvyšší důležité, neboť dává možnost vyššímu velitelství, aby provedlo nutné změny i v našich operačních opatřeních.

Podle toho, jak pokračuje nástup našich vojsk na hranicích, nabývá zpravodajská činnost štábů a vojsk postupně forem, ustanovených příslušnými směrnici pro případ války.

Autor obrací pozornost i na to, jak nesmírně důležité je chrániti svůj stát a svou armádu před nepřátelským zpravodajstvím, propagandou a sabotáží, to jest na důležitost opatření obranného zpravodajství.

Jak vyšší štáby, tak i pohraniční vojska jsou povinny zavést do svých operativních úvah a výpočtů i plány pro obranné zpravodajství.

Obranné zpravodajství musí projevovati obzvláštní činnost v období mobilisace a nástupu, ježto v tomto období jakési horečky a porušení normálního chodu života mohou vždy nepřátelští agenti proklouznouti k nám, zvláště dokud na hranicích nebude dostatečně hustá clona vojsk.

Dále se obírá autor všeobecně známými zásadami o charakteru zpravodajství v různých obdobích pohybné i posílní války. Konec hlavy věnuje autor politickému zpravodajství, dodávajícímu zprávy o náladě v armádě i v obyvatelstvu nepřátelském; podle toho posuzuje se i spolehlivost těch neb jiných nepřátelských vojsk, jakož i duch nálady železničního personálu, telefonního a telegrafního, vojenského průmyslu atd.

Hlava 3. Rozdělení zpravodajství.

Autor považuje klasifikaci zpravodajství za nezbytnou pro správné organizační vybudování celé zpravodajské soustavy.

Za hlavní zásadu pro klasifikaci považuje autor, nikoliv bez důvodu, operativní hloubku. Tato hloubka se počítá vždy tak, aby se štábu každé instance zajistil čas, potřebný k využití zpravodajských výsledků; bez toho by ztrácelo všechno zpravodajství smysl.

Autor dělí zpravodajství na 3 druhy: 1. strategické, 2. operativní a 3. vojskové.

Strategickým zpravodajstvím rozumí autor zpravodajství v plném rozsahu, sbírající zprávy o celé moci daného státu a dané armády; toto zpravodajství konají nejvyšší štáby, mající po ruce celou kombinaci prostředků a zvláště agenturu; zvláštní význam pro plodnou práci agentury mají předem organisovaná střediska v neutrálních státech.

Strategické zpravodajství, majíc co největší hloubku*), má také mnoho času; dodávám však, že v strategickém zpravodajství bývají i velmi spěšné zprávy, mezi něž patří na př. zprávy o přesunech nepřátelských sil, na které musí naše operace reagovati co možná nejdříve a na každý způsob v čas.

Strategické zpravodajství se úplně uplatní, je-li dokonale vyřešena otázka rychlého a spolehlivého spojení. Strategické zpravodajství se provádí v mezikoaličních rozměrech.

Za operativní zpravodajství považuje autor to, které zkoumá u nepřítele vše, co má přímý vliv na průběh každé dané operace armády nebo jiných samostatných svazků. Operativní zpravodajství prováděné umělou a čilou kombinací všech prostředků, má poskytovat velitelství včas ty zprávy, kterých potřebuje k nejúspěšnějšímu vyplnění dané operativní úlohy.

Autor soudí, že hloubka armádního operativního zpravodajství má zabírat pás nepřátelského učenění do hloubky nejméně dvou až tří denních pochodů; žádoucí je dosáhnouti hloubky 100—150 km. Zpravodajská činnost sboru má zasahovati do nepřátelského pásma nejméně do hloubky jednoho denního pochodu; pak žádná zpráva nemůže velitele sboru úplně překvapiti.

Vojskové zpravodajství je ono zpravodajství, které konají vojska sama (pěchota, dělostřelectvo atd.) a svými prostředky.

Vojskové zpravodajství bude tehdy na výši, budou-li je vojska prováděti a kti v ně, získávajice zprávy i bojem a posílajice je co nejrychleji tam, kam patří. Vojskové zpravodajství má cenu nejen pro vojska sama, ale i pro vyšší velitelství, dávajíc nejvěrohodnější zprávy (zvláště od zajatců, z dokumentů a předmětů u protivníka nalezených), které v mnohém napomáhají přezkoušení zpráv, získaných vyššími štáby ostatními zpravodajskými prostředky.

Hlava 4. Prostředky strategického a operativního zpravodajství.

K prostředkům strategického a operativního zpravodajství počítá autor tajnou agenturu, leectvo, jezdeckto, přezvědné oddíly smíšené z různých zbraní, technické prostředky a studium tisku a dokumentů.

*) Zasahuje celé území protivníka.

Zvláště podrobně se obírá autor tajnou agenturou. Shrňme krátce jeho hlavní vývody.

Agentura, na kterou stát za války nelituje věnovati veliké prostředky, je věc velmi složitá, vyžadující veliké organisace a pevně základny z doby mírové. Není-li agentura v míru zařízena nebo je-li zařízena jen nedostatečně, není možné „improvizovati“ ji za války tak, aby se vyplatily výdaje na ni věnované. Neobyčejný význam má v agentuře otázka spojení, neboť je mnohem lehčí zprávy získati, než je včas a spolehlivě dodatí. Práce agentů je velmi nebezpečná a asi 50% jich hyne. Ale i ze zpráv od této zbývající poloviny je jich jen velmi omezený počet vskutku cenných.

Autor podává tato zajímavá data o jedné z agenturních sítí ze světové války: ze 324 zpráv bylo 154 nesprávných (lživých)*), neužitečných 86, bezvýznamných 29, opožděných 17**) a skutečně cenných 38.

Materiální stránka agentury jen velmi těžko podléhá nějakým šablonovitým teoretickým normám a závisí jak na zvláštnosti daného státu, tak i na úlohách a osobnosti agentů. Autor ukazuje, že se před světovou válkou povoloval v Rusku ročně 1 milion rublů; za války se vydalo na milion za měsíc, t. j. výdaje za agenturu stouply za války dvanáctinásobně. Podle jistých výpočtů každá více nebo méně cenná zpráva stála asi tak 20.000 rublů.

Autor, hovoře hlavně o strategické a operativní tajné agentuře, prováděné ústředím, štáby skupin armád a armád, zmiňuje se i o „vojenské agentuře“, jak tomu říká, to jest agentuře vysílané nižšími štáby (štáby vyšších jednotek). Hlavní smysl této „vojenské agentury“ vidí autor — a ne bez důvodu — v tom, že pro studium nejbližšího nepřátelského týlu je časově pohotovější než práce agentů vyšších štábů.

Tuto agenturu provádějí výhradně putující agenti, neboť čas nestačí na nasazení residentů. O práci putujících agentů podává autor tato zajímavá data, týkající se V. ruské armády ze světové války: z poslaných 135 agentů (putujících) vrátilo se 23, kteří přinesli 4 důležité a 19 bezvýznamných zpráv. Každá zpráva stála tedy asi 18.000 rublů.

Z toho plyne, jak draho přijdou významné agenturní zprávy, jež v celkové masě lživých, bezvýznamných a opožděných zpráv jsou dosti vzácné; nezbytné výdaje na bezcenné zprávy zvyšují právě průměrný výdaj za cenné zprávy, které však jsou někdy tak důležité a významné, že jen pro ně stojí za to organisovati agenturu.

Má-li mítí agenturní zpravodajství úspěch a zvláště má-li býtí jeho práce produktivní, je třeba nejdůkladnější přípravy v míru, náležité centralisace, pevnosti a umění vedoucích lidí a jejich úsilí udržeti agenty pevně v rukou; dodávám, že výborná organisace i zcela spolehlivých agentů nemá ceny bez dobrého spojení.

Autor se zmiňuje i o otázce desinformace, t. j. snaze nepříteli spléstí naše zpravodajství lživými zprávami; desinformace se pouští na naši stranu dvojími agenty, propagandisty, úmyslně rozšiřovanými pověstmi, tiskem a j. Nikdy není vyloučena možnost, že dostaneme „desinformační“ materiál, a proto je třeba velké opatr-

*) Ovšem, velké procento z nich bylo výsledkem desinformace se strany nepřítelů, prováděné pomocí dvojíých agentů, před nimiž nelze se ochrániti.

**) Toto procento považuji za příliš malé; opožděné zprávy jsou velmi časté a buď nemají již vůbec významu nebo se hodí k ujasnění charakteristiky agenta.

nosti při oceňování zpráv i pečlivosti kontroly všech přijatých agenturních hlášení.

K odkrytí nespolehlivých agentů a tak k zmenšení desinformace je naprosto nezbytná činnost orgánů obranného zpravodajství, jehož jedním úkolem je ochrana tajné agentury před vníkaním škodlivých nebo provokativních elementů.

Na druhé straně, abychom sami zanesli desinformaci do řad protivníka, nutno tuto práci centralisovati a prováděti ji v těsném styku s našimi operativními opatřeními.

Centralisace je potřebí proto, že je nezbytné dávatí protivníku jen pohnutí vzrůstající desinformační zprávy a dojmy, vycházející z nejrůznějších pramenů (tisk, dvojité agenti, pověsti atd.); aby byl účinek jistější, musí se desinformace prováděti ve spojení s opatřeními operativního zastírání. Část o agentuře zakončuje autor poukazem na práci „destrukčních agentů“ v týlu. Tato práce, prováděná obyčejně zvláštními agenty, záleží v propagandě, v organizaci povstání a vzpour, v ničení mostů a důležitých průmyslových zařízení, v zakládání požárů, v rozšiřování lživých zpráv, v organizaci politických nepokojů a vůbec v desorganizaci nepřátelského týlu. Sem zařaduje autor „organizování vražd vedoucích, čelných osobností“, otravování studní, rozšiřování koňských nemocí a j. (jak se nyní říká: bakteriologická válka). K témuž druhu činnosti počítá autor i využití „partyzánských oddílů“ k zničení a desorganizaci nepřátelského týlu.

Dodávám, že nasazení destrukčních agentů lze očekávati i z nepřátelských letounů, ovšemže v hlubokém týlu a za příznivé situace, zvláště pak bude-li střežení našeho týlu slabé.

Autor soudí, že se v budoucí válce agentura ještě více rozšíří, než tomu bylo kdysi, neboť agentům pomohou vynálezy v oboru radia, letectva, fotografie, chemie a j.

Autor píše: „Vliv agentury pocítíme na každém kroku; sloučí svou činnost těsně s opatřeními k politickému a bojovému rozkladu nepřátelských sil. To jí dodává zvláštní ceny a časovosti...“

V části o leteckém zpravodajství neříká autor nic, co by vystupovalo ze všeobecně známého rámce.

Zpravodajství je zdejším. Autor především potírá „likvidační“ hledisko, které zaujaly někteří západoevropští spisovatelé, popírající vážný úkol jezdeckva po stránce zpravodajské za dnešní situace. Ponechává jezdeckvu jedno z rozhodujících míst ve zpravodajské službě, jsa si vědom obtížné práce jezdeckva za dnešních poměrů i velikých ztrát, které utrpí palbou; ukazuje na nutnost využití této „drahé“ zbraně velmi opatrně a velmi znalecky. Autor soudí, že se jezdeckvu naskytá vyřešení dvou hlavních problémů: 1. zesílení jezdeckva technikou a palebnou silou a 2. nejlepší vyřešení otázek rychlého spojení s jezdeckvem, i když pronikne velmi hluboko do nepřátelské sestavy.

Jezdecký boj při srážce s nepřátelským jezdeckvem nepovažuje autor za cíl, nýbrž za prostředek, pravě, že jezdeckvo je povinno přijmouti boj, nemůže-li bez něho splniti zpravodajské úkoly.

Autor nezapomněl ani na smíšené převzvědné oddíly, jimž přisuzuje velký význam a pro které žádá velikou praxi z jejich mírové práce.

Poznamenejme mimochodem, že se v sovětské vojenské literatuře otázka o smíšených převzvědných oddílech živě rozbírá, při

čemž se debatuje hlavně o tom, je-li třeba zvláštních organických smíšených přezvědných oddílů či lze-li je improvizovati za války podle té neb jiné situace.

Hlava 5. Organizace zpravodajské činnosti.

„Špatná organizace zpravodajské práce vede k tomu, že vojska začnou popíratí užitečnost zpravodajských orgánů a přestanou je zásobovati zpravodajským materiálem.“ Autor radí, aby vyšší štáby neobtěžovaly vojska malichernostmi, formalitami a přílišnou záplavou papíru; nejlepší je družná atmosféra vzájemného porozumění a správného poměru k vojskům.

V hlavě 6. Zpracování a rozšiřování zpravodajských dat doporučuje autor, aby se to provádělo podle vzorů zavedených ve francouzské armádě, které považuje za nejdokonalejší.

Hlava 7. Ochrana zpravodajské činnosti před nepřítelem.

Autor zdůrazňuje zcela správnou zásadu: „dověděti se o nepříteli co nejvíce a nedovoliti mu co možná, aby se něčeho dozvěděl o nás“, a soudí, že skrytí všech našich vojenských opatření, čítajíc v to i zpravodajství, je částí celkového plánu zajištění operace, vypracovaného operačními orgány za těsné spolupráce s orgány zpravodajskými. Ochraná opatření jsou pasivní a aktivní.

Pasivní: opatrnost při dodávání zpráv, šifry, maskování zpravodajských opatření a j.

Aktivní: utvoření přehrad leteckých, jezdeckých nebo z oddílů všech zbraní (clony), zničení nepřátelských letišť, rozbití nepřátelského jezdeckta i neustálá činnost obranného zpravodajského aparátu za účelem vyčištění území od nepřátelských agentů.

Hlava 8. Organizace zpravodajských orgánů. V organizaci zpravodajských orgánů poznamenává autor správně, že zvláštnost zpravodajské práce vyžaduje, aby jednotlivé nižší zpravodajské instance byly technicky podřízeny instancím vyšším. Tato zvláštní podřízenost, vyžadující velkého taktu a citu od zpravodajských pracovníků, je nejvýš výhodná, neboť vytváří těsný styk mezi různými zpravodajskými odděleními u jednotlivých velitelství a pomáhá jim konati práci nejen v zájmu každé instance, ale i v zájmu celku.

Již v míru musí býti zajištěn dostatečný kádr zpravodajských pracovníků pro válku; tento kádr musí mítí jak na prospěch svůj, tak i na prospěch celé armády jednotnou doktrínu zpravodajskou. Hlavní věci autorova závěru jsou:

1. Již v míru musí býti celý zpravodajský systém důkladně promyšlen a celý zpravodajský aparát dobře připraven.

2. V žádném oboru nelze se v míru tak dobře připravit jako v oboru zpravodajském, neboť ten i v míru ve značné míře skutečně je v činnosti.

3. Veškerá zpravodajská služba musí se konati v duchu co největší aktivity jak zpravodajskými pracovníky, tak i vojsky, přímo zpravodajství provádějícími.

4. Dobrý systém zpravodajské služby mírové musí mítí dostatečný kádr zpravodajských pracovníků pro válku.

5. Zpravodajské orgány mírové musí dávat armádě správnou představu o cizích armádách a o skutečné vojenské moci protivníků.

6. Vojska musí připravovati zpravodajské prostředky silné techniky i dlouhým cvikem, připravené k práci za bojových podmínek.

7. Agentura musí být všude zaběhána a pracovat aktivně.

★

Celkem autor, využiv velmi hojných ruských i cizích pramenů, podal dostatečně živý celkový obraz zpravodajské služby; seznámit se s ní je jistě velmi užitečné nejen širokým vrstvám velitelským, ale i zpravodajským pracovníkům v různých oborech.

Znajíce celek, chápající smysl zpravodajství vůbec, snáze mohou vésti příslušnou průpravu v míru nejen velitelé všech druhů vojsk a vyšších jednotek, ale i zvláštní orgány zpravodajské; za války obeznanost s celkovým obrazem zpravodajské služby i vzájemné pochopení různých jejích prostředků bude napomáhati tomu, že všechny články zpravodajského řetězu, až do těch nejmenších, budou družně pracovat o vytvoření co nejuplnějších a nejdokonelejších obrazů o nepříteli.

PELANT:

Německé hlasy o národní drobné válce.

V říšskoněmeckém časopise „Deutsche Wehr“ (čís. 13 z 5/4 1930) rozbírá plukovník m. sl. Konstantin Hierl pod heslem otázky z vyššího válečnictví národní drobnou válku. Uvádí sice v celku známé věci, ale poučné pro nás jest jeho zvláštní pojetí tohoto předmětu v přítomnosti a pro budoucnost.

Pozdržíme se tedy u tohoto článku poněkud déle.

Národní drobnou válkou (Volkskleinkrieg) rozumí se drobná válka vedená dobrovolníky i jinými výpomocnými svazy národní výzvy a podporovaná obyvatelstvem.

Takový způsob války shledáváme v povstání Vendée za francouzské revoluce, v odboji Španěl proti Francouzům v letech 1808 až 1813, v povstání tyrolském 1809, v rusko-švédské válce ve Finsku 1808—1809, při ústupu Francouzů z Ruska 1812 a z Německa 1813, ve válce francouzsko-německé 1870—1871, v povstání v Bosně a Hercegovině 1877—1878, v burské válce 1899—1902 a posledně v bojích v Horním Slezsku 1919. Za světové války došlo k národní drobné válce jen přechodně a nakrátko v Belgii 1914 a v Srbsku 1917.

Účinná národní drobná válka je vázána jistými podmínkami.

Zpravidla předpokládá válčení ve vlastní zemi. Je však možno ji rozšířiti i na území nepřátelského státu, který má násilně přivtělené části soukmenovců svého protivníka nebo provincie s cizorodým, odbojným obyvatelstvem.

O národní drobnou válku možno se s úspěchem pokusiti, jen jsou-li jí národní charakter a nálada příznivé. Válečný duch, statečnost, národní sebevědomí, smysl pro čest, láska k vlasti a svobodě na straně jedné, osobně citelné utlačování, zraňování nejhlubších národních citů a jimi vzbuzená vášnivá zášť k nepříteli na straně druhé patří tu mezi základní podmínky. Velkou důležitost